

¹ Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя² Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка**СИНТЕЗ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПОХІДНИХ 4-АМІНО-6-(*трет*-БУТИЛ)-3-МЕТИЛТІО-4,5-ДИГІДРО-1,2,4-ТРИАЗИН-5-ОНУ**

Реакцією нуклеофільного заміщення метилмеркаптогрупи 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-метилтіо-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-ону ароматичними амінами синтезовано нові похідні 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-ариламіно-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-ону, структуру яких підтверджено методом ЯМР ¹H-спектроскопії. Здійснено прогнозування фармакологічних властивостей синтезованих речовин.

Ключові слова: 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-ариламіно-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-он, нуклеофільне заміщення, прогнозування фармакологічної активності.

Реакцией нуклеофільного замещения метилмеркаптогруппы 4-амино-6-(*трет*-бутил)-3-метилтио-4,5-дигидро-1,2,4-триазин-5-она ароматическими аминами синтезированы новые производные 4-амино-6-(*трет*-бутил)-3-ариламино-4,5-дигидро-1,2,4-триазин-5-она, структура которых подтверждена методом ЯМР ¹H-спектроскопии. Осуществлено прогнозирование фармакологических свойств синтезированных веществ.

Ключевые слова: 4-амино-6-(*трет*-бутил)-3-ариламино-4,5-дигидро-1,2,4-триазин-5-он, нуклеофильное замещение, прогнозирование фармакологической активности.

It has been synthesized new 4-amino-6-(*tert*-butyl)-3-arylamino-4,5-dihydro-1,2,4-triazin-5-one derivatives by the reaction of nucleophilic substitution methylmercapto group of 4-amino-6-(*tert*-butyl)-3-methylthio-4,5-dihydro-1,2,4-triazin-5-one of aromatic amines, the structure of which has been confirmed by the method of NMR ¹H-spectroscopy. It has been realized the prognostication pharmacological properties of the synthesized substances.

Key words: 4-amino-6-(*tert*-butyl)-3-arylamino-4,5-dihydro-1,2,4-triazin-5-one, nucleophilic substitution, prognostication of pharmacological properties.

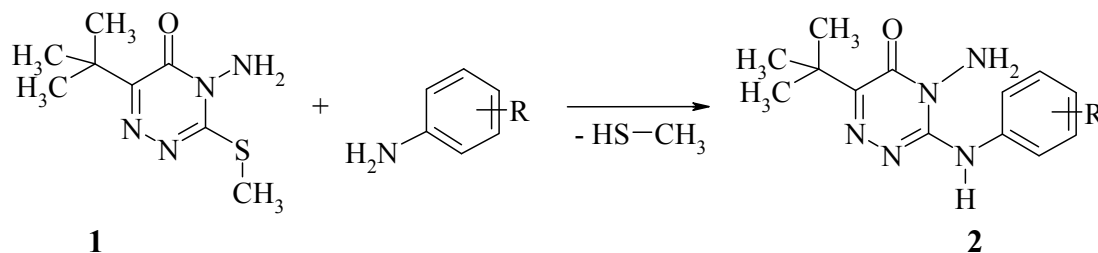
Несиметричні триазини – перспективний клас гетероциклічних сполук з широким спектром біологічної дії [3–6]. Найбільший інтерес становить наявність у похідних 1,2,4-триазину високого рівня пестицидної і фармакологічної активності. Так, серед них виявлено речовини, які використовують в якості гербіцидів, регуляторів росту рослин, фунгіцидів, стабілізаторів-антиоксидантів для полімерів та лікарських препаратів [1–3]. Отже, синтез нових похідних 1,2,4-триазинів із потенційно високою біологічною активністю та дослідження їх практично корисних властивостей становить не лише науковий, але і практичний інтерес.

Аналіз літературних джерел показав, що похідні 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-метилтіо-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-ону мало досліджені [1–6]. Таким чином, ці похідні були обрані для цілеспрямованого синтезу та пошуку ефективних біологічно активних речовин.

Синтез сполук **2а-д** здійснено нуклеофільним заміщенням метилмеркаптогрупи 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-метилтіо-4,5-дигідро-1,2,3-триа-

зин-5-ону **1** відповідними ароматичними амінами (схема 1). Реакцію проводили протягом 1 години при температурі 160–180 °С без розчинника.

Схема 1

2a R=H; **2б**: R=4-CH₃; **2в**: R=2,4-OCH₃; **2г**: R=4-COOCH₃; **2д**: R=3-CF₃

Склад та будову синтезованих сполук **2а-д** підтверджено елементним аналізом та даними ЯМР ¹H-спектроскопії (табл. 1).

Таблиця 1

Дані ЯМР ¹H-спектроскопії синтезованих сполук **2а-д**

Сполука	Хімічні зсуви (δ, м.д.), характерні сигнали				
	(CH ₃) ₃ C с, 9H	NH ₂ с, 2H	NH с, 2H	Ароматичні протони	Інші сигнали
2а	1,35	5,76	9,06	7,06-7,76 м, 5H	
2б	1,36	5,71	8,91	7,12 та 7,59 д-д, 4H	2,27 с, 3H CH ₃
2в	1,35	5,76	8,76	6,53 д, 1H; 6,68 с, 1H; 8,24 д, 1H	3,76 с, 3H, OCH ₃ ; 3,88 с, 3H, OCH ₃
2г	1,36	5,65	8,96	7,95-8,08 м, 4H	3,91 с, 3H, OCH ₃
2д	1,43	5,71	9,54	7,83-8,46 м, 4H	

Прогнозування фармакологічної активності синтезованих сполук **2а-д** проведено за допомогою комп'ютерної програми Prediction of Activity spectra for Substances [7]. При обробці даних враховували індекс активності, який становить більше 50 %.

З метою спрямованого синтезу нових лікарських засобів досліджено залежність будова – активність. Встановлено, що досліджувані сполуки можуть становити практичний інтерес для пошуку нових лікарських засобів у якості інгібіторів ферментних систем (табл. 2).

Таблиця 2

Імовірна фармакологічна активність синтезованих сполук **2а-д**

Інгібітори	Сполука				
	2а	2б	2в	2г	2д
1. Serum-glucocorticoid regulated kinase 1 inhibitor	0,99	0,99	0,98	0,98	0,99
2. Protein kinase (PKA, PKC, AKT, GRK, AGC-related, RSK, DBF2, SGK) inhibitor	0,99	0,98	0,96	0,96	0,98
3. Serum-glucocorticoid regulated kinase inhibitor	0,98	0,97	0,93	0,93	0,96
4. Maillard reaction inhibitor	0,94	0,92	0,9	0,89	0,9
5. Protein kinase inhibitor	0,68	0,57	0,49		0,54
6. 3-Hydroxybenzoate 6-monoxygenase inhibitor	0,56				
7. CYP2H substrate				0,61	
8. Platelet derived growth factor receptor kinase inhibitor					0,57

Варто зазначити, що індекс активності щодо Renal disease treatment знаходиться в інтервалі від 0,74 до 0,9, тобто всі синтезовані сполуки **2а-д** з високою вірогідністю здатні її проявити. Імовірна фармакологічна активність залежно від природи замісника R в ароматичному ядрі змінюється наступним чином (рис. 1.1):

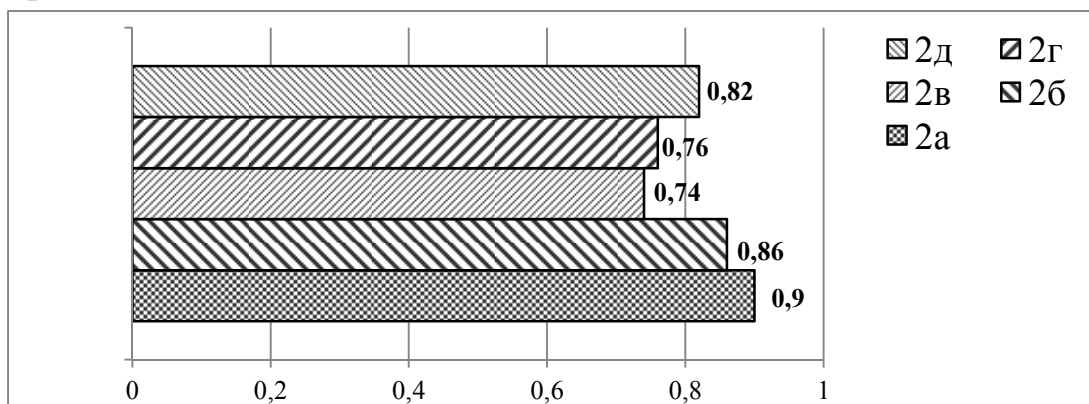

Рис. 1.1. Показники індексу фармакологічної активності щодо Renal disease treatment сполук **2а-д**

Таким чином, синтезовані сполуки, за даними прогнозу фармакологічної активності, є перспективними для подальшого поглибленого вивчення їх фізіологічної дії.

Експериментальна частина

Спектри ЯМР¹H синтезованих сполук записано на приладі Bruker-300, робоча частота 300 МГц, розчинник ДМСО-*d*₆, внутрішній стандарт – ТМС.

Синтез 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-ариламіно-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-онів (**2а-д**)

До 0,01 моль (2,14 г) 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-метилтіо-4,5-дигідро-1,2,3-триазин-5-ону **1** додали 0,01 моль відповідного ароматичного аміну і нагрівали на повітряній бані без розчинника протягом 1 години при температурі 160–180 °С до повного виділення метилмеркаптану. Реакційну суміш охолодили та залили водою. Після утворення кристалічного осаду відфільтрували та перекристалізували з відповідного розчинника.

Висновки

Реакцією нуклеофільного заміщення метилмеркаптогрупи 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-метилтіо-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-ону ароматичними амінами синтезовано нові похідні 4-аміно-6-(*трет*-бутил)-3-ариламіно-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-5-ону, структуру яких підтверджено методом ЯМР¹H- спектроскопії. Показано, що синтезовані сполуки можуть бути перспективними для пошуку нових лікарських засобів.

Література

1. Джилкрист Т. Химия гетероциклических соединений / Т. Джилкрист. – М. : Мир, 1996. – 442 с.
2. Джоуль Д. Основы химии гетероциклических соединений / Д. Джоуль, Г. Смит. – М. : Мир, 1975. – 399 с.
3. Миронович Л. М. 1,2,4-Триазины / Л. М. Миронович, В. К. Променков. – М. : ВИНТИ, 1990. – 268 с.

4. Ковбаса П. М. Синтез та антиоксидантні властивості похідних 3-(4-аміно(Н)-3-меркапто-5-оксо-4,5-дигідро-1,2,4-триазин-6-іл)пропанової кислоти / П. М. Ковбаса, А. М. Демченко, В. В. Суховєєв // Фармацевтичний журнал. – 2009. – № 6. – С. 63–67.
5. Демченко А. М. Синтез та властивості похідних [1,3,4]тіадіазоло[2,3-с][1,2,4]триазину / А. М. Демченко, П. М. Ковбаса, В. В. Суховєєв, О. Є. Ядловський, Т. А. Бухтіарова // Фармацевтичний журнал. – 2011. – № 3. – С. 33–37.
6. Миронович Л. М. Синтез производных 8-R-7-амино-3-трет-бутил-пиразоло[5,1-с][1,2,4]триазин-4(6Н)-онов / Л. М. Миронович, М. В. Костина // Химия гетероциклических соединений. – 2011. – № 10. – С. 1555–1559.
7. Комп'ютерна програма Prediction of Activity spectra for Substances. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pharmaexpert.ru/PASSonline/predict.php>. – Назва з екрана.

УДК 543.32/.34:581.19

Безверха Я. Ю, Прокопенко В. П.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ДОСЛІДЖЕННЯ БУЗИНИ ЧОРНОЇ ЯК ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ

Досліджено хімічний склад та використання бузини чорної як лікарської рослинної сировини. Методом фотоелектроколориметрії визначено вміст Фосфору, Феруму, Кальцію, Магнію та Молібдену в різних органах бузини чорної, зібраної в Київській області. Найбільший вміст Фосфору характерний для квітів, що узгоджується з їх використанням у сучасній медицині як лікарської рослинної сировини. Вміст Феруму, Кальцію, Магнію та Молібдену найбільший в листках бузини, що, можливо, дозволяє використовувати останні як джерело необхідних макро- та мікроелементів при лікуванні, наприклад, анемії. Зроблено висновок щодо здатності бузини чорної накопичувати важкі метали, на підставі чого можливе використання цієї рослини як санітара-утилізатора з метою очищення довкілля від хімічного забруднення.

Ключові слова: лікарська рослинна сировина, бузина чорна, хімічний склад, неорганічні складові, екологія, фотоелектроколориметрія.

Исследован химический состав и использование бузины черной как лекарственного растительного сырья. Методом фотоэлектроколориметрии определено содержание Фосфора, Ферума, Кальция, Магния и Молибдена в различных органах бузины черной, собранной в Киевской области. Наибольшее содержание Фосфора характерно для цветков, что согласуется с их использованием в современной медицине в качестве лекарственного растительного сырья. Содержание Ферума, Кальция, Магния и Молибдена наибольшее в листьях бузины, что, возможно, позволяет использовать последние в качестве источника макро- и микроэлементов при лечении, например, анемии. Сделано вывод о способности бузины черной накапливать тяжелые металлы, на